

Follo distriktsrevisjon

Forvaltningsrevisjonsrapport

Barn i fosterhjem

Vestby kommune

Forord

Forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave for Vestby kommune etter KommuneLoven av 25. september 1992 med endringer av 12. desember 2003. Formålet med forvaltningsrevisjon er nedfelt i lovens § 77 nr. 4 som har følgende ordlyd:

”Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).”

I denne undersøkelsen har Follo distriktsrevisjon vurdert kommunens rutiner i forbindelse med oppfølgingen av barn plassert i fosterhjem. I rapporten drøftes vesentlige funn i tilknytning til problemstillingene og det gis anbefalinger som kan bidra til at Vestby kommune kan ivareta oppgavene tilknyttet barn plassert i fosterhjem på bedre måter.

Prosjektet er gjennomført i perioden august 2006 til mars 2007. Follo distriktsrevisjon vil benytte anledningen til å takke kommunens kontaktperson, barnevernleder i barneverntjenesten, Benedikte Selsing, og øvrige ansatte ved barneverntjenesten i Vestby kommune i forbindelse med gjennomføringen av undersøkelsen. Revisjonen ønsker også å takke Stig Martinsen og Anne Rødal ved Barne- ungdoms- og familieetaten fagteam Ski, samt Randi Tryggestad og Aud Ovenstad ved Fosterhjemstjenesten i Oslo og Akershus, for nyttig informasjon før datainnsamlingen startet.

Prosjektet er gjennomført av rådgiver Anne Lise Jørgensen og rådgiver Tone Kristensen.

Undersøkelsen ble vedtatt av kontrollutvalget i Vestby kommune 3. mai 2006.

Steinar Neby
revisjonssjef

Anne Lise Jørgensen
prosjektleder

12.3.2007

Innholdsfortegnelse

1. SAMMENDRAG	6
2. INNLEDNING	7
2.1. BAKGRUNN	7
2.2. FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER	7
2.3. AVGRENSNINGER	8
2.4. DEFINISJONER	8
2.5. REVISJONSKRITERIER	8
3. METODE	10
3.1. UTVALG	10
3.2. GJENNOMFØRING	11
3.3. DATAENES RELIABILITET OG VALIDITET	12
4. ANALYSEN	13
4.1. KORT OM BARNEVERTJENESTEN I VESTBY KOMMUNE	13
4.2. GODKJENNING AV FOSTERHJEM	14
4.2.1. Revisjonskriterier	14
4.2.2. Faktabeskrivelse	15
4.2.3. Vurderinger	19
4.3. OPPFØLGING AV BARN PLASSERT I FOSTERHJEM	20
4.3.1. Revisjonskriterier	20
4.3.2. Faktabeskrivelse	21
4.3.3. Vurderinger	25
4.4. TILSYN MED BARN PLASSERT I FOSTERHJEM	27
4.4.1. Revisjonskriterier	27
4.4.2. Faktabeskrivelse	28
4.4.3. Vurderinger	33
4.5. DOKUMENTASJONSROUTINER	35
4.5.1. Revisjonskriterier	35
4.5.2. Faktabeskrivelse	35
4.5.3. Vurderinger	36
5. KONKLUSJON	37
6. ANBEFALINGER	39
7. RÅDMANNENS UTTALELSE	40
8. REVISJONENS KOMMENTARER TIL RÅDMANNENS UTTALELSE	42
LITTERATUR OG KILDEHENSVISNINGER	43

1. Sammendrag

Forvaltningsrevisjonsprosjektet om barn i fosterhjem er gjennomført i henhold til vedtak i kontrollutvalget i Vestby kommune 3. mai 2006.

Målet med undersøkelsen har vært å undersøke om Vestby kommune har tilfredsstillende rutiner for å følge opp barn plassert i fosterhjem. Follo distriktsrevisjon har gjennom intervjuer og saksmappegjennomgang undersøkt praksis i Vestby kommune på fire områder. De undersøkte områdene er:

- Godkjenning av fosterhjem
- Oppfølging av barn plassert i fosterhjem
- Tilsyn med barn plassert i fosterhjem
- Dokumentasjonsrutiner

Undersøkelsen har avdekket mangler i forhold til kravene i lovverket når det gjelder praksis ved godkjenning av fosterhjem. Godkjenning av fosterhjem er et ansvar som påligger fosterhjemskommunen, dersom ikke annet er avtalt skriftlig. Revisjonen har funnet at det i 1 tilfelle manglet dokumentasjon for at fosterhjemmet var godkjent. Det manglet også dokumentasjon for at politiattest for fosterforeldre var innhentet i 3 tilfeller der Vestby kommune har godkjent fosterhjemmet.

Når det gjelder oppfølging av barn i fosterhjem, har revisjonens undersøkelse vist at det er utarbeidet fosterhjemsavtale i samtlige tilfeller. Disse gjennomgås imidlertid ikke årlig med fosterforeldrene, slik barnevernloven krever. Undersøkelsen har også avdekket at foreløpige og permanente omsorgsplaner manglet i flere saker. Permanente omsorgsplaner er i halvparten av de aktuelle tilfellene ikke fremlagt for fylkesnemnda innen gitte frister, slik loven krever. Videre er det i samtlige saker funnet avvik fra barnevernlovens krav om minst 4 fosterhjemsbesøk i fosterhjemmet per år.

Når det gjelder tilsyn med barn plassert i fosterhjem i Vestby kommune, har undersøkelsen vist at 1 barn mangler tilsynsfører. Det tar ofte lang tid før første tilsynsførerbesøk gjennomføres. Ingen av barna fikk besøk av tilsynsfører umiddelbart etter plassering i fosterhjemmet. Undersøkelsen viser videre avvik fra kravet om minst 4 tilsynsførerbesøk årlig. Det manglet også dokumentasjon for at politiattest for tilsynsfører var innhentet i 2 saker der Vestby kommune er fosterhjemskommune.

Det stilles store krav til skriftlighet i barnevernsaker. Saksmappene skal være holdt i orden og bidra til informasjon nå og i fremtiden. Revisjonens undersøkelse har imidlertid vist at dokumenter som burde vært arkivert i barnas eller fosterhjemmets saksmapper, ikke alltid foreligger. Dette gjelder bl.a. dokumenter som etter revisjonens vurdering berører barnas rettssikkerhet, herunder dokumentasjon på at fosterhjemmet er godkjent og politiattester for fosterforeldre og tilsynsførere.

2. Innledning

2.1. Bakgrunn

Barnevernet reguleres gjennom Lov om barneverntjenester (heretter kalt barnevernloven eller bvl) og tilhørende forskrifter. Formålet med loven er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

Det er generelt knyttet stor offentlig interesse til barnevernets virksomhet. Det omfatter en sårbar gruppe, og det er svært viktig at de tilbudene som barnevernet gir har en tilfredsstillende kvalitet.

Riksrevisjonen gjorde i 2003 en undersøkelse innen barnevernet.¹ Formålet med undersøkelsen var å vurdere hvordan staten, fylkeskommunen og de kommunale barneverntjenestene ivaretok sine oppgaver når det gjelder oppfølging og tilsyn med barn plassert i fosterhjem og institusjoner for barn og ungdom. Undersøkelsen fant bl.a. svakheter i kommunenes oppfølging og tilsyn med barn i fosterhjem.

Fra 1. januar 2004 ble fylkeskommunens oppgaver overført til staten. Fosterhjemsarbeidet er i dag delt mellom to forvaltningsnivåer: Kommunal barneverntjeneste og Barne-, ungdoms- og familieetaten. En undersøkelse utført av Fylkesmannen i Oslo og Akershus i 2003 omhandlet kommunens oppgaver ved plassering av barn i institusjoner og fosterhjem. Rapporten avdekket ingen avvik fra regelverket innenfor de angitte emner for tilsynet, men Fylkesmannen bemerket likevel at kommunen ikke har en konsekvent praksis for utarbeiding av tiltaksplaner, i tråd med kravene i barnevernloven.²

Kommunene er fra 1. januar 2006 pålagt å innføre internkontroll med barneverntjenestene. Revisjonen antar at dette prosjektet vil være nyttig i Vestby kommunes videre implementering av nye rutiner.

Området barnevern ble av kontrollutvalget ansett å ha både høy konsekvens og høy risiko da temaet ble vurdert i den overordnede analysen høsten 2005. Kontrollutvalget i Vestby vedtok 3. mai 2006 å gjennomføre prosjektet, jf. vedtak i sak 17/06.

2.2. Formål og problemstillinger

Målet med analysen har vært å undersøke om Vestby kommune har tilfredsstillende rutiner for å følge opp barn plassert i fosterhjem. Problemstillingene er sortert i fire kategorier og framgår nedenfor:

- I. Godkjenning av fosterhjem
 - Har kommunen gode rutiner for å godkjenne fosterhjem?
- II. Oppfølging av barn plassert i fosterhjem

¹ Riksrevisjonen (2002-2003)

² Fylkesmannen i Oslo og Akershus (2003)

- Skjer oppfølgingen av barn plassert i fosterhjem i samsvar med krav fastsatt i barnevernloven og tilhørende regelverk?

III. Tilsyn med barn plassert i fosterhjem

- Skjer tilsynet med barn plassert i fosterhjem i samsvar med krav fastsatt i barnevernloven og tilhørende regelverk?

IV. Dokumentasjonsrutiner

- Har kommunen gode rutiner for å dokumentere saksbehandlingen ved oppfølging og tilsyn med barn i fosterhjem?

2.3. Avgrensninger

Undersøkelsen er avgrenset til å omfatte barn som Vestby kommune har plassert i fosterhjem i egen eller annen kommune etter bvl § 4-12, og barn som andre kommuner har plassert i fosterhjem i Vestby kommune i henhold til § 4-12, § 4-7 og § 4-4, femte ledd. Revisjonen har undersøkt Vestby kommunes rutiner og praksis, både i kraft av å være omsorgskommune og fosterhjemskommune.

2.4. Definisjoner

Fosterhjem er i følge barnevernloven:

- a) private hjem som tar imot barn til oppfostring på grunnlag av barneverntjenestens beslutning om hjelpetiltak etter § 4-4, eller i samband med omsorgsovertakelse etter § 4-12 eller 4-8, annet og tredje ledd,
- b) private hjem som skal godkjennes i henhold til § 4-7.

Fosterhjemsforskriften skiller mellom omsorgskommune og fosterhjemskommune.

- *Omsorgskommunen* er den kommunen som har reist barnevernsaken eller truffet vedtak om plassering som hjelpetiltak.
- *Fosterhjemskommunen* er den kommunen der fosterhjemmet ligger.

2.5. Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse på de kravene og forventningene som brukes i den enkelte forvaltningsrevisjon. Disse kriteriene benyttes som grunnlag for å vurdere om kommunens virksomhet, økonomi, produktivitet, måloppnåelse osv. er i samsvar med krav og forventninger. Revisjonskriteriene er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere avvik/svakheter. Kriteriene, holdt sammen med faktagrunnlaget, danner basis for de analyser og vurderinger som kan foretas, og de konklusjoner som trekkes i en forvaltningsrevisjon.

For å besvare problemstillingene i dette prosjektet har revisjonen definert revisjonskriterier som er hentet fra følgende kilder:

- Lov om barneverntjenester 1992-07-17 nr. 100.
- Forskrift om fosterhjem 2003-12-18 nr. 1656.
- Retningslinjer for fosterhjem av 15. juli 2004.
- Forskrift om politiattest i henhold til barnevernloven.
- Lov om arkiv 1992-12-04 nr. 126.
- Barne- og likestillingsdepartementet (2006): Rutinehåndbok for kommunens arbeid med fosterhjem (2006).
- Riksrevisjonen (2002-2003): Dok Nr. 3:10 (2002-2003). Undersøkelse av oppfølging og tilsyn i barnevernet.

3. Metode

Revisjonen har undersøkt barneverntjenestens rutiner i forhold til barn plassert i fosterhjem av Vestby kommune i andre kommuner og barn plassert i Vestby kommune. Det er hovedsakelig undersøkt tre typer data:

- Skriftlige rutinebeskrivelser i barneverntjenesten i Vestby kommune.
- Saksmapper til fosterhjem, fosterhjemsbarn og tilsynsførere.
- Muntlig informasjon fra barnevernleder, fosterhjemskonsulent/saksbehandler og en saksbehandler.

I tillegg har revisjonen hatt samtaler med Barne- og likestillingsdepartementet, Barne- ungdoms- og familieetaten (Fagteam Ski, Fosterhjemstjenesten i Oslo og Akershus og Ungdomsfamiliene i Akershus) og Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Formålet med å gjennomgå rutinebeskrivelser og å intervju barnevernleder har vært å få innsyn i hvilke rutiner og prioriteringer barneverntjenesten har i forhold til oppfølging og tilsyn med barn i fosterhjem. Formålet med saksmappegjennomgangen har vært å få inngående kjennskap til den konkrete oppfølgingen og tilsynet av enkeltbarn i en bestemt tidsperiode. Formålet med å snakke med saksbehandlerne har vært å få kvalitetssikret gjennomgangen av saksmappene og å få utfyllende informasjon om praksis i barneverntjenesten. Gjennomgangen har gitt innsyn i hva som er dokumentert av barneverntjenesten, hvordan de har organisert dokumentasjonen, og hvordan og hvor ofte de har fulgt opp og hatt tilsyn med det enkelte barn.

3.1. Utvalg

Per 1. januar 2007 hadde Vestby kommune 17 barn plassert i fosterhjem i henhold til bvl § 4-12. Fem av barna er plassert i Vestby kommune, mens øvrige 12 barn er plassert i andre kommuner. I dag er disse sakene fordelt på fire saksbehandlere, men hvor en saksbehandler har ansvaret for 14 av barna. Vestby kommune er også fosterhjemskommune for 33 barn. 27 av barna er plassert fra andre kommuner.

Utvalg 1: Utvalg av § 4-12-plasseringer hvor Vestby kommune er omsorgskommune

Revisjonen har mottatt en liste over barna som var plassert i fosterhjem av Vestby kommune på undersøkelsestidspunktet. Denne listen bestod av 19 plasseringer, hvorav 17 barn var plassert i henhold til barnevernloven § 4-12. For 5 av disse barna var vedtak om omsorgsovertakelse fattet før 1997. Før 1997 hadde ikke barneverntjenesten et elektronisk saksbehandlingssystem, og revisjonen har valgt å undersøke et tilfeldig utvalg på 7 av de 12 barna som er blitt plassert i fosterhjem etter 1997.

1 av barna er plassert i Vestby kommune, og Vestby er her både omsorgs- og fosterhjemskommune. De øvrige 6 barna er plassert i 5 ulike kommuner. Utvalget har resultert i saker for 2 av til sammen 4 saksbehandlere/fosterhjemskonsulent som arbeider med fosterhjemssaker i Vestby kommune.

Tabell 1: Utvalg 1

Mappegjennomgang	Populasjon 1	Utvalg 1
Fosterhjemsbarn per 1.1.07 som Vestby kommune har oppfølgingsansvar for:	12	7*

* Vestby kommune er både omsorgs- og fosterhjemskommune for ett av barna

Utvalg 2: Utvalg av plasseringer hvor Vestby kommune er fosterhjemskommune

Revisjonen har mottatt en liste over barna som er plassert i fosterhjem i Vestby kommune. Denne listen bestod av 33 barn plassert i Vestby, både av Vestby kommune og andre kommuner. Revisjonen har undersøkt et tilfeldig utvalg av disse. Hver tredje plassering på listen er undersøkt. Dette har gitt et utvalg på 11 saker.

Tabell 2: Utvalg 2

Mappegjennomgang	Populasjon 2	Utvalg 2
Fosterhjemsbarn per 1.1.07 som er plassert i Vestby kommune fra andre kommuner og som Vestby kommune har tilsynsansvar for:	33	11*

* Vestby kommune er både omsorgs- og fosterhjemskommune for ett av barna.

Når det gjelder krav om tiltaksplan for barn i fosterhjem som er over 18 år har revisjonen undersøkt to saker i tillegg til Utvalg 1 og Utvalg 2. Det vil fremgå i teksten det antall plasseringer som revisjonen viser til når resultatene fra mappegjennomgangen beskrives.

3.2. Gjennomføring

Prosjektet er gjennomført av revisjonens egne ansatte, på bakgrunn av kravene som stilles i forhold til gjennomføring av forvaltningsrevisjon som prosjekt. Revisjonen har samlet inn data i barnevernets egne lokaler. For revisor gjelder generell taushetsplikt.

Gjennomgang av saksmapper

Revisjonen har i januar 2007 undersøkt et utvalg saksmapper for barn som var plassert i fosterhjem per 1. januar 2007. Det er sett på oppfølging og tilsyn med disse barna de to siste årene, i 2005 og 2006. Fakta er bekreftet av fosterhjemskonsulent, saksbehandler og/eller leder.

Intervjuer

Revisjonen har hatt samtale med barnevernleder og fosterhjemskonsulent før mappegjennomgang, og har snakket med barnevernleder, fosterhjemskonsulent og en saksbehandler etter saksmappegjennomgang. Opplysningene benyttet i rapporten er bekreftet av saksbehandler, fosterhjemskonsulent og/eller barnevernleder.

3.3. Dataenes reliabilitet og validitet

Undersøkelsen bygger i første rekke på opplysninger fra gjennomgang av saksmapper og samtaler med barnevernleder, fosterhjems konsulent og saksbehandler. Før gjennomgang av saksmappene hadde revisjonen imidlertid også intervjuer med ledelsen i Bufetat fagteam Ski og fosterhjemstjenesten i Oslo og Akershus for å sikre at relevante aspekter ved fosterhjemspraksis ble fanget opp. Informasjon som er fremkommet er referert og bekreftet av de som er intervjuet.

Kvalitetssikring av datagrunnlaget omfatter en vurdering av pålitelighet (reliabilitet) og gyldighet (validitet). Pålitelighet er et uttrykk for hvor nøyaktig innsamling av data har vært, og at det ikke er skjedd systematiske feil underveis i innsamlingen. Revisjonen har sett på et tilfeldig utvalg av fosterhjems plasseringer som Vestby kommune har et oppfølgings- eller tilsynsansvar for. Ved å ta et tilfeldig utvalg saker fikk vi et utvalg der vi så på saker til to ulike saksbehandlere, og der barna er plassert i og fra en rekke ulike kommuner. All informasjon som er fremkommet i mappegjennomgangen er gjennomgått med saksbehandler, fosterhjems konsulent og/eller leder, og vi har derigjennom redusert sannsynligheten for feil i datagrunnlaget. Samtalene med de ansatte i barneverntjenesten har båret preg av refleksjon og åpenhet.

Gyldighet brukes gjerne som et uttrykk for om vi har målt det vi ønsker å måle. Gyldigheten ble sikret ved at revisjonen innhentet sentrale dokumenter som er spesifisert i revisjonskriteriene, gjennomgikk saker og intervjuet ansatte om praktiseringen av rutiner definert i revisjonskriteriene og i kommunens egne dokumenter.

4. Analysen

4.1. Kort om barneverntjenesten i Vestby kommune

- Vestby kommune har per 1. januar 2007 plassert 17 barn i fosterhjem i henhold til bvl § 4-12. Disse barna har kommunen ansvar for som omsorgskommune. Av disse 17 barna er 5 barn plassert i fosterhjem i Vestby kommune. Dette innebærer at Vestby kommune både er omsorgs- og fosterhjemskommune for disse 5.
- Vestby kommune har per 1. januar 2007 tilsynsansvar for 33 fosterhjemsbarn som bor i fosterhjem i Vestby. 27 av disse barna er plassert fra andre kommuner. Vestby kommune er både omsorgs- og fosterhjemskommune for de resterende 6 barna.
- Det er ansatt til sammen 8 personer i barneverntjenesten i Vestby kommune, herunder 1 barnevernleder, 1 merkantilt ansatt, fosterhjems konsulent/saksbehandler og 5 øvrige saksbehandlere.

Barneverntjenesten i Vestby er en del av resultatområde Helse/barnevern i Vestby kommune. Barnevernleder har det siste året både fungert som seksjonsleder for barneverntjenester og som helse- og sosialsjef.

Med bakgrunn i at Vestby kommune har svært mange fosterhjem har barneverntjenesten funnet det hensiktsmessig å ha en egen fosterhjems konsulent. Denne person sitter med hovedtyngden av fosterhjemssaker. Fosterhjems konsulenten har ansvar for oppfølgingen av 14 av 17 saker der Vestby kommune har plassert barn i fosterhjem i henhold til bvl § 4-12, samt ansvar for å oppnevne og følge opp tilsynsfører til de 33 barna som er plassert i fosterhjem i Vestby kommune. I og med at dette er mange barn å følge opp for en ansatt, er noen av fosterhjemssakene (i hht bvl § 4-12) også fordelt på 2 andre saksbehandlere.

Barnevernleder har opplyst om at det har vært få utskiftninger av saksbehandlere de siste år, og at saksbehandlerne har høy kompetanse. Revisjonen har fått opplyst at fosterhjems konsulenten har 10 års erfaring fra førstelinjetjenesten i barnevernet, mens de andre to saksbehandlerne med aktuelle fosterhjemssaker har jobbet der siden 2003 og mars 2006. Barnevernleder har opplyst at antall saker per ansatt i dag er for høyt, noe som kan gå utover kvaliteten i arbeidet. Vestby kommune har de siste årene jobbet aktivt med å redusere det antall barn Vestby kommune plasserer i fosterhjem.

Vestby kommune har ansvar og oppgaver både i forhold til de barna som er plassert i Vestby fra andre kommuner, og i forhold til de barna de selv har plassert i fosterhjem i Vestby eller andre kommuner.

- Som *omsorgskommune* har Vestby ansvar for oppfølging og kontroll av barnets situasjon og for oppfølging av fosterhjemmet.
- Som *fosterhjems kommune* har Vestby ansvar for godkjenning av det enkelte fosterhjem og for at det blir ført tilsyn med barnet.

4.2. Godkjenning av fosterhjem

Har kommunen gode rutiner for å godkjenne fosterhjem ?

4.2.1. Revisjonskriterier

For plasseringer etter bvl § 4-12 gjelder at fosterhjem skal godkjennes av barneverntjenesten i den kommune der fosterhjemmet ligger, dvs. fosterhjems kommunen.³ Det fremgår imidlertid både av lovens forarbeider og av forskriften om fosterhjem § 8 at i de tilfeller barnet plasseres i en annen kommune enn den kommune som har vedtatt plasseringen (omsorgskommunen), kan kommunene avtale at omsorgskommunen skal ha ansvaret for godkjenning og tilsyn. Etter forskriften skal en slik avtale i så fall være skriftlig.⁴

Den eller de som skal godkjennes som fosterforeldre skal legge frem tilfredsstillende politiattest. Barneverntjenesten i den kommunen som skal godkjenne fosterhjemmet har ansvaret for at politiattest blir krevd fremlagt. Barneverntjenesten skal også vurdere om andre som bor i fosterhjemmet, jf. lovens § 6-10 tredje ledd annet punktum, skal fremlegge politiattest.⁵ Politiattesten skal oppbevares hos det organ eller den institusjon som etter denne forskrift er ansvarlig for å kreve politiattest fremlagt. Politiattesten skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende. Den skal oppbevares så lenge vedkommende person innehar stillingen eller oppdraget. Attesten skal makuleres når vedkommende fratrer.⁶

Hovedregelen er at plassering i fosterhjem ikke skal foretas før fosterhjemmet er godkjent. Unntak fra hovedregelen om at fosterhjemmet må være godkjent for det enkelte barn før barnet flytter inn kan bare gjøres i helt spesielle tilfeller, eksempelvis ved akutt plasseringer i beredskapshjem⁷, der det ikke lar seg gjøre å godkjenne hjemmet før plassering.⁸

Revisjonen har i dette avsnittet valgt følgende kriterier for våre vurderinger:

- Det er fosterhjems kommunen som skal godkjenne fosterhjemmet dersom ikke annet er avtalt skriftlig.
- Plassering i fosterhjemmet bør ikke skje før fosterhjemmet er godkjent.
- Den kommunen som godkjenner fosterhjemmet skal innhente politiattest.
- Politiattesten skal arkiveres i den kommunen som har godkjent fosterhjemmet.
- Politiattesten skal arkiveres til fosterforeldrenes oppdrag opphører.

³ Bvl § 4-22 siste ledd, Rutinehåndbok for barneverntjenesten i kommunene (2006: 30).

⁴ Ofstad og Skar (2004: 207).

⁵ Forskrift om politiattest i henhold til barnevernloven § 3.

⁶ Forskrift om politiattest i henhold til barnevernloven § 8.

⁷ Beredskapshjem er et hjem hvor barnet midlertidig plasseres i påvente av endelig fosterhjems plassering. Dette er hjem som tar imot barn for kortere perioder etter vedtak i akuttsituasjon etter barnevernloven § 4-6.

⁸ Retningslinjer for fosterhjem § 5.

4.2.2. Faktabeskrivelse

Skriftlige rutinebeskrivelser

Barnevernleder har opplyst til revisjonen at barneverntjenesten i Vestby kommune har hatt ulike maler og prosedyrebeskrivelser for arbeidet med godkjenning av fosterhjem. Revisjonen har fått opplyst gjennom intervju at ikke alle er like godt kjent med disse malene og prosedyrene. I følge fosterhjems konsulenten er dette nå samlet i skriftlige rutiner som beskriver arbeidet med godkjenning av fosterhjem på en helhetlig måte. Dette er gjort i forbindelse med ikrafttredelse av ny forskrift om internkontroll fra 1. januar 2006.

Godkjenning sin stans

Barnevernleder og fosterhjems konsulent forteller at det er fosterhjems kommunen som skal godkjenne fosterhjemmet, med mindre annet er avtalt. De forteller videre at fosterhjems kommunen kan spørre om omsorgskommunen selv kan foreta godkjenning. I disse tilfellene lages det en skriftlig avtale mellom fosterhjems kommunen og omsorgskommunen.

Revisjonen har undersøkt om fosterhjemmene som er lokalisert i Vestby kommune er godkjent, hvilken kommune som har godkjent fosterhjemmet, og om det foreligger skriftlig avtale om godkjenning i de tilfeller der dette er påkrevd.

Tabellen nedenfor viser godkjenning sin stans for Utvalg 2, der Vestby kommune er fosterhjems kommune i alle saker.

Tabell 3: Utvalg 2 - Godkjenning sin stans når Vestby kommune er fosterhjems kommune

Utvalg 2	Fosterhjems-kommune	Godkjenning sin stans-kommune	Skriftlig avtale
1	Vestby	Halden og Eidsberg ⁹	Ja
2	Vestby	Bærum	Ja
3	Vestby	Sarpsborg	Ja
4	Vestby	Søndre Nordstrand	Ja
5	Vestby	Ås	Ja
6	Vestby	Stovner	Ja
7	Vestby	Vestby	Uaktuelt
8	Vestby	Vestby	Uaktuelt
9	Vestby	Asker	Ja
10	Vestby	Oppegård	Uaktuelt ¹⁰
11	Vestby	Vestby	Uaktuelt

Undersøkelsen viser blant annet at:

- I 7 av 11 saker har omsorgskommunen, når denne er en annen enn fosterhjems kommunen, selv godkjent fosterhjemmet.
- Det foreligger skriftlig avtale mellom fosterhjems- og omsorgskommune i alle aktuelle saker.

⁹ Fosterhjemmet har flyttet fra Halden til Eidsberg etter at barnet hadde bodd der første gang. Fosterhjemmet ble først godkjent av Halden kommune, og så på nytt av Eidsberg kommune.

¹⁰ Vestre Aker bydel er omsorgsbydel, mens det er Oppegård kommune som har godkjent fosterhjemmet. Det er ikke krav om avtale mellom Vestby kommune og fosterhjems kommunen i dette tilfellet.

Barn i fosterhjem

Revisjonen er innforstått med at det er omsorgskommunen som skal plassere barnet og som derfor er den kommunen som må ta initiativ til samarbeid med fosterhjemskommunen. Revisjonen har derfor undersøkt om fosterhjemmene til de barna Vestby kommune selv har plassert er godkjent, hvilken kommune som har godkjent fosterhjemmet, og om det foreligger skriftlig avtale om godkjenning der Vestby kommune har godkjent hjemmet.

Tabellen nedenfor viser godkjenningensinstans for Utvalg 1, der Vestby kommune er omsorgskommune i alle saker. I 1 sak (sak nr 6) er Vestby kommune også fosterhjemkommune.

Tabell 4: Utvalg 1 - Godkjenningensinstans når Vestby kommune er omsorgskommune

Utvalg 1	Fosterhjems-kommune	Godkjenningens-kommune	Skriftlig avtale
1	Våler	Våler	Uaktuelt
2	Asker	Asker	Uaktuelt
3	Våler	Vestby	Uaktuelt ¹¹
4	Røyken	Røyken	Uaktuelt
5	Sarpsborg	Vestby	Ja
6	Vestby	Ikke godkjent	Uaktuelt ¹²
7	Bydel Nordstrand	Vestby	Nei

Saksgjennomgangen viser at:

- Godkjenning av fosterhjem mangler i 1 av 7 tilfeller. Vestby kommune er både omsorgs- og fosterhjemskommune i dette tilfellet
- Vestby kommune har godkjent fosterhjemmene i 3 av 7 tilfeller.
- Skriftlig avtale om godkjenningensinstans mellom Vestby kommune og annen fosterhjemskommune er aktuelt i 2 tilfeller. Slik avtale mangler i 1 av 2 aktuelle tilfeller.

Fosterhjemmet skal være godkjent før plassering

I følge regelverket skal plasseringen i fosterhjem, etter vedtak om omsorgsovertakelse, som hovedregel ikke foretas før fosterhjemmet er godkjent. Unntak fra hovedregelen gjelder spesielle tilfeller, for eksempel akutte plasseringer i beredskapshjem pga. manglende egnet fosterhjem.

Det er omsorgskommunen som plasserer barna i fosterhjemmet. Barneverntjenesten i Vestby kommune har opplyst revisjonen at fosterhjem alltid godkjennes før et barn blir plassert i kommunen. Når den legger opp en sak om omsorgsplassering for fylkesnemnda, jobbes det parallelt med å godkjenne fosterhjem.

Revisjonen har undersøkt Utvalg 1 for å se om Vestby kommune har plassert barn i fosterhjem før godkjenning foreligger.

Tabell 5: Utvalg 1 - Andelen fosterhjem som ble godkjent før plassering

¹¹ På tidspunktet da fosterhjemmet ble godkjent hadde fosterhjemmet adresse i Vestby. Når Vestby kommune er både omsorgs- og fosterhjemskommune er det uaktuelt med skriftlig avtale om godkjenningensinstans. I ettertid har fosterhjemmet flyttet til Våler kommune. Våler er i dag fosterhjems-/tilsynskommune.

¹² Vestby er både omsorgs- og fosterhjemskommune. Skriftlig avtale er uaktuelt.

Barn i fosterhjem

Utvalg 1	Plasseringsdato	Godkjenningsdato	Eventuelt avvik
1	1998 (jun)	1998 (mai)	-
2	1999 (mar)	1999 (februar)	-
3	1999 (okt)	1999 (oktober) ¹³	-
4	1999 (mai)	1999 (mar)	-
5	2005 (feb)	2005 (feb)	-
6	2002 (apr)	-	Ca 4 år og 9 mnd
7	2003 (apr)	2003 (apr)	-

Undersøkelsen viser:

- I 1 av 7 tilfeller mangler det dokumentasjon for at fosterhjemmet er godkjent som fosterhjem før plassering. I dette tilfellet er det på undersøkelsestidspunktet gått nesten 5 år fra plassering.

Revisjonen har fått opplyst i intervju at fosterhjemmet i sak nr. 6 ikke er godkjent. Barnevernleder mener at en mulig årsak til manglende dokumentert godkjenning ligger i at barneverntjenesten hadde støtte fra sakkyndig psykolog og fylkesnemnda om at dette hjemmet var ønsket som fosterhjem da barnet skulle plasseres. Barnevernleder påpeker imidlertid at det likevel skulle vært foretatt en godkjenning av fosterhjemmet.

Politiattest for fosterforeldre

Barnevernloven krever at fosterforeldre skal framlegge politiattest. Barneverntjenesten i den kommunen som godkjenner fosterhjemmet har ansvar for å innhente politiattest.

I følge barnevernleder og fosterhjems konsulent er det omsorgskommunen som innhenter politiattest for fosterforeldre før den anmoder fosterhjems kommunen om å godkjenne fosterhjemmet. Omsorgskommunen tar kopi av innhentet politiattest og sender denne til fosterhjems kommunen. I Vestby kommune er prosedyrene slik at den kommunen som innhenter politiattest arkiverer originalen. Både fosterhjems konsulent og barnevernleder oppfatter at det er ulik praksis i ulike kommuner, og at det derfor er en risiko for at politiattester ikke blir innhentet.

Revisjonen har undersøkt forekomsten av politiattester i de saker der Vestby har godkjent fosterhjemmene, i Utvalg 1 og Utvalg 2.

¹³ Barnet har hatt to fosterhjem. Plassering i første fosterhjem ble foretatt 5 dager før godkjenning. Plassering i neste fosterhjem ble foretatt etter godkjenning av fosterhjemmet.

Barn i fosterhjem

Tabell 6: Utvalg 1 - Politiattest for fosterforeldre i Utvalg 1.

Utvalg 1	Godkjenningss-kommune	Politiattest for fosterforeldre	Kommentar
1	Våler	Ja	-
2	Asker	Ja	-
3	Vestby	Ja	-
4	Røyken	Ja	-
5	Vestby	Ja	-
6	Vestby	Nei	Avvik. Innhentet for 1 av 2 ¹⁴ personer
7	Vestby	Nei	Avvik

Undersøkelsen viser at:

- I Utvalg 1 mangler dokumentasjon for at politiattest er innhentet og arkivert i 2 av 4 tilfeller der Vestby kommune har godkjent fosterhjemmet eller er godkjenningssinstans.

Tabell 7: Utvalg 2 - Politiattest for fosterforeldre i Utvalg 2

Utvalg 2	Godkjenningss-kommune	Politiattest for fosterforeldre	Kommentar
1	Halden og Eidsberg	Nei	-
2	Bærum	Ja	-
3	Sarpsborg	Ja	-
4	Søndre Nordstrand	Nei	-
5	Ås	Nei	-
6	Stovner	Ja	-
7	Vestby	Ja ¹⁵	-
8	Vestby	Nei	Avvik
9	Asker	Ja	-
10	Oppegård	Nei	-
11	Vestby	Ja	-

Undersøkelsen viser at:

- I Utvalg 2 mangler det dokumentasjon for at politiattest er innhentet og arkivert i 1 av 3 tilfeller der Vestby kommune har godkjent fosterhjemmet.

Revisjonen har sett at det er arkivert politiattest for fosterforeldre i enkelte saker der annen kommune har godkjent fosterhjemmet. I enkelte andre saker, foreligger det dokumentasjon som viser at annen kommune har innhentet politiattest, uten at attestene i seg selv er mottatt og arkivert av Vestby kommune.

¹⁴ Det er innhentet politiattest for fostermor. Det bor i dag minst 2 personer i hjemmet, i tillegg til fosterbarnet. Det er ikke innhentet politiattest for øvrige personer.

¹⁵ Det var ikke krav om politiattest for fosterforeldre da fosterhjemmet ble godkjent i 1992. Kravet om politiattest for fosterforeldre, jf. bvl § 6-10 av 4. juni 1999, trådte i kraft 1. november 1999. Jf. Ot.prop. 61 (1997-98) fant ikke departementet grunn til at innføringen av det nye kravet om politiattest skulle ha tilbakevirkende kraft. Politiattest er innhentet for ny fosterfar i 1999.

Fosterhjems konsulent har opplyst til revisjonen at barneverntjenesten nå har utarbeidet sjekklister for å sikre at det innhentes politiattester for fosterforeldre. Disse skal sikre at attest er innhentet, uavhengig av om Vestby kommune er omsorgs- eller fosterhjems kommune.

I følge regelverket skal politiattest oppbevares så lenge vedkommende person innehar stillingen eller oppdraget. Attesten skal makuleres først når vedkommende fratrer.

4.2.3. Vurderinger

Det er fosterhjems kommunen som skal godkjenne fosterhjemmet, dersom ikke annet er avtalt skriftlig. Undersøkelsen viser at det ikke er konsekvent praksis på at fosterhjems kommunen godkjenner fosterhjemmene i Vestby kommune. I de fleste tilfellene i undersøkelsen er det omsorgskommunen som godkjenner fosterhjem som er plassert i Vestby kommune. I flere tilfeller har også Vestby kommune selv godkjent fosterhjem, i egenskap av å være omsorgskommune. Dette har kommunene anledning til dersom det foreligger en skriftlig avtale mellom fosterhjems kommunen og omsorgskommunen om dette. Undersøkelsen viser at slik avtaler foreligger, men unntak av 1 tilfelle.

Revisjonen ber Vestby kommune vurdere å i større grad sørge for at fosterhjems kommunen godkjenner fosterhjem. Etter revisjonens vurdering ligger det en kvalitetssikring i at en mer nøytral instans enn omsorgskommunen foretar godkjenningen. Omsorgskommunen har et tidspres på seg til å finne et egnet hjem innen seks uker fra vedtak om omsorgsovertakelse er fattet.

Undersøkelsen viser at 1 av fosterhjemmene aldri har blitt godkjent som fosterhjem. Barnet har nå bodd i hjemmet i nærmere fem år. Revisjonen vil vise til at godkjenning av fosterhjem er et viktig beslutningspunkt i en omsorgsovertakelse. Det er følgelig viktig at godkjenning av fosterhjem skjer skriftlig for at det ikke skal reises tvil om godkjenning i ettertid.

Med unntak av dette ene hjemmet som ikke er godkjent, tyder revisjonens undersøkelse på at Vestby kommune har som rutine å godkjenne fosterhjem før barn som kommunen har omsorgsansvar for, plasseres i hjemmet.

Det er kommunen som godkjenner fosterhjemmet som skal innhente politiattest. Denne skal arkiveres til fosterforeldrenes oppdrag opphører. Undersøkelsen viser at det mangler politiattest for fosterforeldre i 3 av 7 aktuelle tilfeller der Vestby kommune har godkjent fosterhjemmene. Undersøkelsen viser også at det ikke er konsekvent praksis for når omsorgs- eller fosterhjems kommunen arkiverer politiattester. Framleggelse av politiattest bidrar til økt rettssikkerhet for barn plassert i fosterhjem. Revisjonen ser positivt på at Vestby kommune nylig har utarbeidet rutiner for å sikre at politiattester blir innhentet og arkivert i samsvar med regelverket. Revisjonen vil påpeke viktigheten av at disse rutinene blir implementert snarest.

4.3. Oppfølging av barn plassert i fosterhjem

Skjer oppfølgingen av barn plassert i fosterhjem i samsvar med barnevernlovens krav?

4.3.1. Revisjonskriterier

I følge bvl § 4-16 skal barneverntjenesten nøye følge utviklingen til de barn som det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse for.

Barneverntjenesten i omsorgskommunen og fosterforeldrene skal inngå skriftlig avtale om barneverntjenestens og fosterforeldrenes forpliktelser, en fosterhjemsavtale. Dette er en standardisert avtale utarbeidet av Barne- og familiedepartementet. Avtalen skal om mulig inngås før barnet plasseres i fosterhjemmet.¹⁶ Barneverntjenesten og fosterforeldrene skal gjennomgå avtalen minimum en gang i året og foreta eventuelle endringer.¹⁷

Allerede ved omsorgsovertakelsen skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets omsorgssituasjon (foreløpig omsorgsplan). Senest to år etter fylkesnemndas vedtak skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets framtidige omsorgssituasjon som ikke skal endres uten at forutsetningene for den er falt bort (permanent omsorgsplan). Denne planen skal forelegges fylkesnemnda til eventuell uttalelse.¹⁸

I god tid før barnet fyller 18 år skal barneverntjenesten i samarbeid med barnet vurdere om plasseringen skal opprettholdes eller om barnet skal motta andre hjelpetiltak etter fylte 18 år. Dersom barnet samtykker skal barneverntjenesten utarbeide en plan for framtidige tiltak. Planen kan endres.

Ansvar for oppfølging og kontroll av barn i fosterhjem påligger barneverntjenesten i omsorgskommunen. Dette ansvaret kan ikke overføres til fosterhjemskommunen.¹⁹

Barneverntjenesten skal gi fosterforeldrene nødvendig råd og veiledning i forbindelse med plasseringen av det enkelte barn så lenge plasseringen varer. Barneverntjenesten skal besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig, men minimum 4 ganger i året. Dersom barneverntjenesten vurderer forholdene i fosterhjemmet som gode kan barneverntjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum 2 ganger i året for barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn 2 år.²⁰

Revisjonen har i dette avsnittet valgt følgende kriterier for våre vurderinger:

- Det skal foreligge fosterhjemsavtale. Denne skal gjennomgås årlig.
- Det skal foreligge foreløpig omsorgsplan i alle § 4-12 saker.
- Det skal foreligge permanent omsorgsplan senest to år etter fylkesnemndas vedtak i alle § 4-12 saker. Planen skal forelegges fylkesnemnda for eventuell uttalelse.

¹⁶ Forskrift om fosterhjem § 6.

¹⁷ Forskrift om fosterhjem § 6.

¹⁸ Bvl § 4-15.

¹⁹ Retningslinjer for fosterhjem av 15. juli 2004 til lov om barneverntjenester av 17. juli 1992 nr. 100.

²⁰ Forskrift om fosterhjem § 7.

- I god tid før barnet fyller 18 år skal barneverntjenesten samarbeide med barnet om plasseringen skal opprettholdes. Dersom barnet samtykker skal det utarbeides plan for framtidige tiltak.
- Det skal foreligge dokumentasjon for alle fosterhjemsbesøk som omsorgskommunen har foretatt. Antallet bør være minst fire i året, dersom ikke annet er avtalt.

4.3.2. Faktabeskrivelse

Skriftlige rutinebeskrivelser

Vestby barneverntjeneste har ikke skriftlige rutinebeskrivelser for oppfølging av det enkelte barn i fosterhjem. Barnevernleder har opplyst revisjonen om at det nå arbeides med å lage rutiner i forhold ny forskrift om internkontroll (se også kap 4.2.2).

Fosterhjemsavtale

I følge Forskrift om fosterhjem skal omsorgskommunen og fosterforeldrene inngå fosterhjemsavtale. Dette er en standardisert avtale utarbeidet av Barne- og familiedepartementet. Avtalen skal gjennomgås årlig. Revisjonen har fått opplyst av barnevernleder og fosterhjemskonsulent at det i forbindelse med forsterkninger av fosterhjem lages en tilleggsavtale, som kommer som bilag til fosterhjemsavtalen.

I fosterhjemsavtalen framgår det at barneverntjenestene skal foreta minst 2 besøk i fosterhjemmene årlig, mens det i lov og forskrift fremgår at det skal foretas minst 4 besøk i året. Revisjonen har vært i kontakt med seniorrådgiver i Barne- og ungdomsavdelingen i Bld og fått opplyst at krav i lov og forskrift går foran fosterhjemsavtalen.²¹

Revisjonen har undersøkt om det foreligger fosterhjemsavtale mellom omsorgskommunen og fosterforeldrene i de tilfeller Vestby er omsorgskommune (Utvalg 1). Det er også undersøkt om avtalene er inngått før barnet ble plassert i fosterhjem.

Tabell 8: Utvalg 1- Fosterhjemsavtale

Utvalg 1	Fosterhjemsavtale	Er fosterhjemsavtale inngått før plassering?	Kommentar
1	Ja	Ja	-
2	Ja	Ja	-
3	Ja	Nei	Avvik ²²
4	Ja	Ja	-
5	Ja	Ja	-
6	Ja	Nei	Avvik
7	Ja	Ja	-

Undersøkelsen viser følgende:

- Det foreligger fosterhjemsavtale i samtlige 7 fosterhjem.
- I 2 tilfeller er ikke fosterhjemsavtalen inngått før plassering.

²¹ Jf. samtale og e-post av 25.09.06.

²² Barnet har bodd i to fosterhjem. Ved det første fosterhjemmet ble fosterhjemsavtale inngått 9 mnd etter plassering. Ved det andre fosterhjemmet var avviket kun 1 dag.

Det foreligger ingen dokumentasjon på at fosterhjemsavtalen er gjennomgått med fosterforeldrene årlig. Revisjonen har fått opplyst at det ikke er praksis å gjennomgå avtalen med fosterforeldrene årlig. Det finnes en tilleggsavtale til fosterhjemsavtalen. Denne forteller hvor mye hjemmet skal være forsterket. Revisjonen har fått opplyst at barneverntjenesten årlig gjennomgår tilleggsavtalen, i forbindelse med vurdering av forsterkning, og når det søkes om refusjoner av utgifter fosterhjemmet har hatt.

Omsorgsplaner

Fylkesmannen i Oslo- og Akershus gjennomførte systemrevisjon med barneverntjenesten i Vestby kommune i 2003.²³ Det ble i undersøkelsen ikke funnet noen avvik fra regelverket når det gjaldt utarbeidelse av foreløpige og permanente omsorgsplaner.

Revisjonen har gjennomgått saksmappene til barna i Utvalg 1 for å undersøke om det er utarbeidet foreløpig og permanent omsorgsplan. Det er videre undersøkt om det foreligger dokumentasjon på at permanent omsorgsplan er forelagt fylkesnemnda innen fristen på to år etter vedtak, jf. tabellen nedenfor:

Tabell 9: Utvalg 1- Omsorgsplaner

Utvalg 1	Vedtaksdato	Foreløpig omsorgsplan	Permanent omsorgsplan	Sendt fylkesnemnda
1	1997 (nov)	Nei	Ja	Nei
2	1998 (nov)	Nei	Ja	Ja
3	2000 (jun)	Nei	Ja	Ja
4	1998 (mai)	Nei	Ja	Ja
5	2005 (feb)	Nei	Uaktuelt	Uaktuelt ²⁴
6	2004 (mai)	Nei	Nei	Nei
7	2003 (apr)	Nei	Nei	Nei

Undersøkelsen viser at:

- Det foreligger ikke eksplisitt dokumentasjon på foreløpig omsorgsplan i noen av tilfellene. Revisjonen er opplyst om at Vestby kommune ikke utarbeider en særskilt foreløpig omsorgsplan, men at plan for barnets omsorgssituasjon inngår som en del av saken som sendes fylkesnemnda.
- Permanent omsorgsplan mangler i 2 av 6 aktuelle tilfeller.
- Permanent omsorgsplan er ikke sendt fylkesnemnda i 3 av 6 aktuelle tilfeller.

Når det gjelder sak nr. 6 har revisjonen fått opplyst at barneverntjenesten er i en prosess med å finne nytt fosterhjem til barnet. Barnevernleder opplyser at permanent omsorgsplan likevel skulle ha vært utarbeidet.

Tiltaksplaner for barn over 18 år

I god tid før et fosterbarn nærmer seg 18 år skal det i samarbeid med barnet vurderes om plasseringen skal opprettholdes eller om barnet skal motta andre hjelpetiltak etter fylte 18 år. Vestby kommune har i dag omsorgen for to barn, i henhold til bvl § 4-12, hvorav det ene

²³ Systemrevisjonsrapport med barneverntjenesten i Vestby kommune.
(http://www.fylkesmannen.no/fmt_fagomrade.asp?tgid=4746&gid=4764&amid=1010360 [2.1.2007])

²⁴ Det er per januar 2007 ikke gått 2 år fra vedtak om omsorgsovertakelse.

barnet er over 18 år og det andre fyller 18 år sommeren 2007. Ingen av disse er med i revisjonens utvalgte saker. Revisjonen har likevel undersøkt om det er utarbeidet tiltaksplan eller er igangsatt arbeid med tiltaksplan for disse barna.

Fosterhjems konsulenten har til revisjonen opplyst at det er vanlig å starte prosessen med hva som skal skje etter barnet er 18 år når barnet fyller 17 år. Når det gjelder barnet som fyller 18 år i løpet av 2007 er det innledet samtaler med barnet, og det er plan om at barnet fortsetter å bo i fosterhjemmet. Barnet vil skrive under tiltaksplan før fylte 18 år. Når det gjelder det andre barnet er det utarbeidet en tiltaksplan som er gyldig frem til 1. juli 2007.

Fosterhjemsbesøk

I følge regelverket skal det foretas minst 4 fosterhjemsbesøk i året. Dersom barneverntjenesten vurderer fosterhjemmene som gode, kan barneverntjenesten vedta at antallet besøk reduseres til minst 2 ganger i året for barn som har vært plassert i fosterhjemmet i minst to år.

Barneverntjenesten har til revisjonen opplyst at saksbehandler skal besøke barnet minst 4 ganger i året. Det skal skrives referater etter fosterhjemsbesøkene. Barnevernleder forteller videre at det er vanlig at saksbehandler har mer oppfølging i en startfase. Når plasseringen er i ro og ting fungerer, kan antall besøk reduseres til minimum 4 ganger i året.

I følge fosterhjems konsulenten blir barna i flere av hennes saker besøkt 2 ganger i året, på tross av regelverkets krav om 4 besøk per år. Dette er i tilfeller hvor barna har vært i fosterhjemmet i mange år, hvor forholdet fungerer bra, og hvor barneverntjenesten jevnlig mottar rapporter fra tilsynsførere (se kap. 4.4). Revisjonen er opplyst om at dette er avtalt muntlig mellom saksbehandler og fosterhjemmet, i de tilfeller det er færre enn 4 besøk per år. Fosterhjems konsulenten avtaler møter fra gang til gang, slik at det alltid er en avtale om neste møte.

Barneverntjenesten i Vestby kommune har opplyst at barn som er plassert i fosterhjem langt unna Vestby kommune, får samme oppfølging som de som er plassert nærme. Det blir fortalt at fosterhjems konsulenten ofte er på besøk i det fosterhjemmet som per januar 2007 er lengst unna.

Revisjonen har undersøkt antallet fosterhjemsbesøk for barna i Utvalg 1 i 2005 og 2006 (se tabell 10). Ikke alle barna har vært plassert i fosterhjem i hele perioden. Revisjonen har lagt til grunn at fosterhjemsbesøkene bør skje omtrent hver 3. måned for at kravet om minst 4 besøk årlig skal innfris.

Tabell 10: Utvalg 1 - Antall fosterhjembesøk

Utvalg 1	Plasseringsdato	Antall referater 2005	Antall referater 2006	Kommentarer
1	1998 (jun)	0	0	Avvik ²⁵
2	1999 (nov)	3	2	Avvik
3	1999 (okt)	4	2	Avvik
4	1999 (mai)	1	3	Avvik
5	2005 (feb)	3 ²⁶	2	Avvik
6	2002 (apr)	1	3	Avvik
7	2003 (apr)	1	1	Avvik

Undersøkelsen viser at:

- I 7 av 7 tilfeller mangler dokumentasjon som viser at det er gjennomført det antall fosterhjembesøk som loven krever, i 2006.
- I 5 av 7 tilfeller mangler dokumentasjon som viser at det er gjennomført det antall fosterhjembesøk som loven krever, i 2005.
- For 1 av barna er det ikke gjennomført fosterhjembesøk i hele undersøkelsesperioden.
- Det er ikke inngått skriftlig avtale om redusert antall fosterhjembesøk i noen av sakene.

Revisjonen har gjennomgått saksmappene for barna i utvalget og sett at det skrives referater fra fosterhjembesøkene. I de fleste tilfeller dokumentføres disse og legges på barnets mappe. I enkelte saker lå ikke alle referatene på barnets mappe, og saksbehandler viste revisjonen dokumentasjon på at referater var skrevet inn i saksbehandlingssystemet som "løpenotater". Fosterhjemskonsulenten har forklart revisjonen at korte referater skrives som løpenotater i saksbehandlingssystemet. Lengre referater blir alltid dokumentført og lagt i mappen til barnet. I sak nr. 2 er kun 1 av 3 referater fra fosterhjembesøk i 2005 dokumentført og lagt på barnets mappe. I sak nr. 3 er kun 1 av 4 referater fra fosterhjembesøk i 2005 dokumentført og lagt på barnets mappe. I sak nr. 4 var det også 2 referater som kun var registrert som løpenotater og ikke lagt på barnets mappe. Saksbehandler opplyser om at når disse løpenotatene/referatene er korte er det ikke alltid at de dokumentføres og legges på mappe. En annen saksbehandler forteller at hun alltid dokumentfører referater fra fosterhjembesøk. Se også kapittel 4.5.2.

Barneverntjenesten i Vestby kommune har opplyst til revisjonen at de i tillegg til fosterhjembesøk ofte deltar i ansvarsgruppemøter for barn med forsterkninger. Hyppigheten av dette henger sammen med barnets behov. Revisjonen er videre informert om at barneverntjenesten i tillegg gir et tilbud til fosterforeldre som trenger veiledning, ved å søke om dette fra Fosterhjemstjenesten i Akershus. Veiledningsfasen kan både være i startfasen og underveis. Saksbehandler ved barneverntjenesten i Vestby kommune deltar da også i veiledningen ved oppstart og evaluering.

²⁵ Barnet er sterkt funksjonshemmet og saksbehandler har kontakt og møter med fostermor. Saksbehandler sier hun har truffet barnet. Saksbehandler har også spurt fostermor om fosterhjembesøk skal gjennomføres, men fostermor mener at det blir for mye for barnet. Fosterforeldrene kommer til møter i barneverntjenesten, men det gjennomføres ikke regulære fosterhjembesøk.

²⁶ Barnet ble plassert i februar 2005, og revisjonen har vurdert at det er gjennomført om lag 1 besøk hver 3 måned dette året.

4.3.3. Vurderinger

Fosterforeldre og barn som bor i fosterhjem skal følges opp via fosterhjemsavtale. Undersøkelsen viser at det foreligger fosterhjemsavtale i samtlige 7 aktuelle saker som revisjonen har undersøkt. I følge regelverket skal fosterhjemsavtalen følges opp minst en gang per år. Undersøkelsen viser at det ikke er etablert rutine for å følge opp planen jevnlig. Gjennom intervju kom det frem at eventuelle tilleggsavtaler gjennomgås årlig, men ikke hovedavtalen. Ved å gjennomgå innholdet i avtalen ved inngåelse, og årlig, kan en oppklare uklarheter i forhold til eksempel krav til fosterhjemsbesøk. Å gjennomgå fosterhjemsavtalen bør således gi mulighet for en konstruktiv dialog mellom fosterforeldre og barneverntjeneste.

Barnevernloven krever at den kommunale barneverntjenesten utformer en foreløpig omsorgsplan, og en permanent omsorgsplan hvis omsorgsovertakelsen vedvarer. Permanent omsorgsplan skal bidra til økt forutsigbarhet for barnet og derved redusere den usikkerheten som en fosterhjems plassering kan medføre. Revisjonen fant at permanent omsorgsplan manglet i 2 av 6 aktuelle tilfeller.

Etter revisjonens vurdering kommer det ikke klart frem at barneverntjenesten utarbeider foreløpige omsorgsplaner. Revisjonen er imidlertid opplyst om at planer inngår som en del av fylkesnemndas vedtak. For å unngå tvil om utarbeidelse av slike planer, anbefaler revisjonen at barneverntjenesten i Vestby kommune i større grad tydeliggjør at det er utarbeidet foreløpig plan, enten som en eksplisitt plan, eller i saksdokumentet til fylkesnemnda.

Permanent plan skal sendes fylkesnemnda for uttalelse senest innen to år etter vedtak om omsorgsovertakelse. Revisjonen kan ikke se at dette er gjort for 3 av 6 barn som har permanent omsorgsplan. Med tanke på de mange nye omsorgsplasseringer i Vestby kommune blir det viktig å etablere rutiner for å sende permanent omsorgsplan til fylkesnemnda innen gitte frister.

Revisjonen har undersøkt om Vestby kommune utarbeider tiltaksplan for barn i fosterhjem over 18 år. Ett av barna i undersøkelsen fyller 18 år i løpet av 2007 og revisjonen er opplyst om at det er innledet samtaler med barnet om fortsettelse av fosterhjemsoppholdet og utarbeidelse av tiltaksplan. Revisjonen forutsetter at barneverntjenesten i god tid før barnet fyller 18 år, utarbeider en plan for fremtidige tiltak, dersom barnet samtykker til videre fosterhjemsopphold. Når det gjelder det andre barnet i undersøkelsen er det utarbeidet en tiltaksplan som er gyldig frem til 1. juli 2007, og som må revideres innen fristen.

Revisjonen har merket seg at antall fosterhjemsbesøk ikke er i samsvar med loven og forskriften. I følge regelverket skal det foretas minst 4 fosterhjemsbesøk i året. Som en del av barneverntjenestens oppfølging med fosterhjemmet og situasjonen til barnet, er det etter revisjonens vurdering viktig å gjennomføre de lovpålagte fosterhjemsbesøkene. Undersøkelsen viser imidlertid at Vestby kommune ikke gjennomfører det antall besøk som loven krever for barna i utvalget. I den siste undersøkelsesperioden har ikke kravet blitt møtt i noen av de aktuelle tilfellene.

Revisjonen vil påpeke at det skal gjennomføres minst 4 fosterhjemsbesøk årlig, og at dette gjelder selv om kommunen har hyppig telefonkontakt, hyppig deltakelse i ansvarsgrupper eller annen type oppfølging av barnet. Samtidig presiseres det at loven gir adgang til å vedta at antall fosterhjemsbesøk kan reduseres til minimum 2 i året for barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn 2 år. Et slikt vedtak bør i så fall være skriftlig. Revisjonen er informert

om at det ikke foreligger skriftlig avtale om redusert antall besøk for noen av barna i undersøkelsen.

Revisjonen vil også vise til barneverntjenestens oppfølgingsansvar ovenfor fosterforeldrene. Fosterhjemsbesøkene er derfor også viktig for veiledning og oppfølging av fosterforeldrene. Jevnlig oppfølging av fosterforeldrene kan bidra til redusert risiko for utilsiktede flyttinger som er uheldig for barnet.

Gode rutinebeskrivelser er viktig for å sikre at arbeidet knyttet til å følge opp barn i fosterhjem skjer på en betryggende måte og i samsvar med regelverket. Revisjonen er derfor positiv til det arbeidet som Vestby kommune nå gjør i forhold til å utarbeide rutiner for å sikre en god oppfølging av barn plassert i fosterhjem.

4.4. Tilsyn med barn plassert i fosterhjem

Skjer tilsyn med barn plassert i fosterhjem i samsvar med barnevernlovens krav?

4.4.1. Revisjonskriterier

I følge barnevernloven med tilhørende forskrifter skal det føres tilsyn med barn plassert i fosterhjem. Barneverntjenesten i fosterhjems kommunen har ansvaret for at det blir ført tilsyn. Barneverntjenesten i fosterhjems kommunen og omsorgskommunen kan inngå avtale om at barneverntjenesten i omsorgskommunen skal ha ansvaret for at det blir ført tilsyn.²⁷ En slik avtale skal være skriftlig, og omsorgskommunen plikter å melde fra til fosterhjems kommunen dersom det avdekkes misforhold i fosterhjemmet.²⁸ Av Forskrift om fosterhjem § 8 framgår at formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får tilfredsstillende omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp. Det står videre under samme paragraf at tilsynet skal utføres av en tilsynsfører som skal ha en uavhengig rolle i forhold til barneverntjenesten og fosterforeldrene.

Det skal føres tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet og frem til barnet fyller 18 år. Det er således adgang, men ikke plikt, til å føre tilsyn med ungdom over 18 år som fortsetter å bo i fosterhjem.²⁹ I Blds retningslinjer for fosterhjem av 15. juli 2004 understrekes at dette innebærer at første tilsynsbesøk skal gjennomføres kort tid etter plassering. Dersom ikke spesielle hensyn tilsier noe annet bør første besøk være gjennomført innen 14 dager etter plassering. I følge retningslinjene er dette ikke minst viktig ved plassering i beredskapshjem, der plassering vanligvis skjer på kort varsel uten at det i forkant lar seg gjøre å godkjenne fosterhjemmet i forhold til det aktuelle barnet. Første tilsynsbesøk bør gjøres sammen med saksbehandler i barneverntjenesten.

I følge forskriftens § 9 skal det føres tilsyn minst 4 ganger hvert år. For barn som er fylt 15 år, og som har vært plassert i samme fosterhjem i mer enn 2 år, kan barneverntjenesten vedta at tilsynet skal reduseres til minimum 2 ganger i året. Forutsetningene er at barneverntjenesten vurderer forholdene i fosterhjemmet som så stabile og gode at det ikke er behov for å føre tilsyn oftere enn 2 ganger i året, samt at barnet samtykker.

Det skal utarbeides rapport om tilsynet etter hvert tilsynsbesøk. Rapporten skal sendes til barneverntjenesten i den kommunen som har ansvaret for at det blir ført tilsyn, jf. § 8, tredje ledd, og kopi til barneverntjenesten i omsorgskommunen, dersom det ikke er den som har ansvaret. I følge Blds retningslinjene for fosterhjem skal barneverntjenesten gjennomgå disse rapportene og foreta den nødvendige oppfølging som et ledd i sitt ansvar for oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet.

Tilsynsfører skal framlegge politiattest.³⁰

Bld sine retningslinjer for fosterhjem viser til at barneverntjenesten har ansvar for å vurdere behovet for opplæring av tilsynsførere, samt sikring av at opplæring blir gjennomført.³¹

²⁷ Jf. Forskrift om fosterhjem § 8, tredje. ledd.

²⁸ Jf. Bld (2006): Tilsynsfører i fosterhjem – en veileder, kap. 6.

²⁹ Jf. Forskrift om fosterhjem § 8, første. ledd.

³⁰ Jf § 4 i Forskrift om politiattest i henhold til barnevernloven.

Statlig regional barnevernmyndighet har ansvaret for at det jevnlig holdes opplæringskurs både for nye og erfarne tilsynsførere. Dersom barnet det skal føres tilsyn med har særlig problematikk, for eksempel funksjonshemming eller kronisk sykdom, bør i følge retningslinjene tilsynsførere også tilbys kurs som er spesielt relevante for denne problematikken.

Revisjonen har i dette avsnittet valgt følgende kriterier for våre vurderinger:

- Alle barn plassert i fosterhjem skal ha tilsynsfører.
- Første tilsynsbesøk bør skje kort tid etter plassering.
- Tilsynsfører skal foreta tilsynsbesøk minst 4 ganger i året dersom ikke annet er avtalt. En slik avtale bør være skriftlig. Det skal skrives rapport etter hvert besøk. Rapporten skal sendes fosterhjems kommunen med kopi til omsorgskommunen. Det forventes dermed at omsorgskommunen påser at tilsyn blir gjennomført som forutsatt.
- Tilsynsfører skal fremlegge politiattest.
- Tilsynsførere bør sikres veiledning og opplæring.

4.4.2. Faktabeskrivelse

Skriftlig rutinebeskrivelse

Fosterhjems konsulent forteller at når Vestby kommune er tilsynskommune har den ansvar for å rekruttere og oppnevne tilsynsfører, gi generell veiledning, og sørge for at omsorgskommunen får kopi av tilsynsførerrapporter. Omsorgskommunen følger opp tilsynsfører i forhold til det enkelte barn, og følger opp oppdragsavtalen med tilsynsfører. Når Vestby kommune er tilsynskommune sender den skriftlig anmodning til omsorgskommunen om å lage oppdragsavtale med oppnevnte tilsynsfører.

Revisjonen har fått opplyst at barneverntjenesten per 1. januar 2007 har utarbeidet helhetlige rutinebeskrivelser for tilsynsarbeidet i kommunen.

Har alle barn plassert i fosterhjem i Vestby kommune tilsynsfører?

Det er barneverntjenesten i fosterhjems kommunen som har ansvaret for at det blir ført tilsyn. Barneverntjenestene i fosterhjems- og omsorgskommunen kan inngå avtale om at barneverntjenesten i omsorgskommunen skal ha ansvar for at det blir ført tilsyn. En slik avtale skal være skriftlig.

Barneverntjenesten har opplyst til revisjonen at det kan være vanskelig å rekruttere tilsynsførere. Barneverntjenesten rekrutterer bl.a. førskolelærere fra barnehager, men rekrutteringen skjer også fra barnets kontaktnett. Barneverntjenesten opplyser at det er mest ønskelig at tilsynsfører har relevant høyskoleutdanning.

Barneverntjenesten i Vestby kommune opplyste i august 2006 at ikke alle barna hadde tilsynsfører, men at det fortløpende ble jobbet med rekruttering og oppnevning av nye tilsynsførere.

Revisjonen har undersøkt om barna i Utvalg 1 og Utvalg 2 har tilsynsfører per 1. januar 2007. I Utvalg 1 er Vestby kommune omsorgskommune for alle 7 barna.

³¹ Retningslinjer for fosterhjem, kap. 12.2

Tabell 11: Utvalg 1 - Tilsynsfører per 1. januar 2007

Utvalg 1	Fosterhjems-kommune	Tilsynsfører per januar 07?	Kommentar
1	Våler	Ja	-
2	Asker	Ja	-
3	Våler	Ja	-
4	Røyken	Ja	-
5	Sarpsborg	Ja	-
6	Vestby	Ja	-
7	Bydel Nordstrand	Ja	-

Undersøkelsen viser at

- I Utvalg 1 har alle 7 barna tilsynsfører per 1. januar 2007.

I Utvalg 2 er Vestby fosterhjemskommune for alle barna.

Tabell 12: Utvalg 2 - Tilsynsfører per okt 06

Utvalg 2	Fosterhjems-kommune	Tilsynsfører per januar 07?	Kommentar
1	Vestby	Nei	Avvik
2	Vestby	Ja	-
3	Vestby	Ja	-
4	Vestby	Ja	-
5	Vestby	Ja	-
6	Vestby	Ja	-
7	Vestby	Ja ³²	-
8	Vestby	Ja	-
9	Vestby	Ja	-
10	Vestby	Ja	-
11	Vestby	Ja	-

Undersøkelsen viser at:

- I Utvalg 2 manglet 1 av 11 barn tilsynsfører per 1. januar 2007.

Første tilsynsførerbesøk

I følge regelverket skal det første tilsynsbesøket skje kort tid etter plassering. Bld anbefaler at første tilsynsbesøk bør skje innen 14 dager etter at barnet er plassert i fosterhjem.

Revisjonen har undersøkt om første tilsynsførerbesøk ble gjennomført innen 14 dager etter plassering for barna i Utvalg 2, hvor Vestby kommune fosterhjemskommune for alle de 11 barna.

³² Revisjonen har fått opplyst at Vestby kommune har oppnevnt tilsynsfører og oversendt informasjon til omsorgskommunen. Ordningen er imidlertid ikke kommet i gang. Vestby kommune har ikke fått svar fra omsorgskommunen om de har godtatt tilsynsføreren som Vestby har foreslått, og det er ikke skrevet kontrakt med tilsynsfører.

Tabell 13: Utvalg 2 – Første tilsynsbesøk

Utvalg 2	Plasseringsdato	Første tilsynsbesøk	Eventuelt avvik per oktober 06
1	2006 (nov)	Ikke gjennomført	Ca 1,5 mnd
2	2002 (sep)	2002 (nov)	Ca 1,5 mnd
3	2005 (jul)	2005 (apr)	Ca 10 mnd
4	2005 (okt)	Ikke gjennomført	Ca 1 år og 2 mnd
5	2005 (aug)	2006 (feb)	Ca 7 mnd
6	2006 (jan)	2006 (sep)	Ca 9 mnd
7	1992 (jun)	1992 (ikke datert)	Ikke dokumentasjon
8	2005 (aug)	2005 (nov)	Ca 3 mnd
9	2005 (apr)	Ikke datert	Ikke dokumentasjon ³³
10	2000 (okt)	2001 (feb)	Ca 4,5 mnd
11	2003 (jul)	2004 (mai)	Ca 10 mnd

Undersøkelsen viser at:

- Det er ikke funnet dokumentasjon som tilsier at første tilsynsførerbesøk er gjennomført innen anbefalte 14 dager etter plassering for noen av tilfellene.

Undersøkelsen viser at for 5 av 11 tilfeller gikk det mellom 6 og 14 måneder fra barnet ble plassert i fosterhjem til første tilsynsførerbesøk ble gjennomført.

- I Utvalg 1 er Vestby kommune fosterhjemscommune for 1 barn.³⁴ I dette tilfellet tok det ca. 5 mnd før første tilsynsførerbesøk ble gjennomført.

Antall tilsynsførerbesøk

I følge regelverket skal det føres tilsyn med barn i fosterhjem minst 4 ganger hvert år. For barn som er fylt 15 år og som har vært plassert i fosterhjemmet i minst 2 år, kan barnverntjenesten vedta at tilsynet skal reduseres til minimum 2 ganger i året. Denne avtalen bør være skriftlig.

Tilsynsfører skal levere rapport etter hvert tilsynsførerbesøk til fosterhjemscommunen. Fosterhjemsconsulenten i Vestby kommune leser igjennom rapportene fra tilsynsførere for fosterhjemmene som er i Vestby kommune og ser om det er noe ved *fosterhjemmet* som bør følges opp. Det gjøres ingen påtegnelser i rapporten på at disse er gjennomgått. Originalen arkiveres på fosterhjemmets mappe. En kopi sendes til omsorgskommunen. Omsorgskommunen har, i følge fosterhjemsconsulenten, ansvaret for å følge opp tilsynet med egne barn. Dette betyr at omsorgskommunen leser kopi av tilsynsførrapporter og vurderer hvorvidt noe må gripes fatt i på vegne av barnet.

Revisjonen har undersøkt om det foreligger rapporter som dokumenterer minst 4 tilsynsførerbesøk årlig for barna i Utvalg 2. Undersøkelsen gjelder for 2005 og 2006. Ikke alle barna har vært plassert i fosterhjem i hele perioden. Revisjonen har lagt til grunn at tilsynsbesøkene bør skje omtrentlig hver 3. måned for at kravet om minst 4 besøk årlig skal innfris.

³³ I denne saken fremkommer det at Aker bydel selv har utført tilsyn med barnet før Vestby kommune kom inn i saken. Det fremkommer ikke av dokumentasjonen når Aker bydel gjennomførte første tilsynsførerbesøk.

³⁴ Vestby er fosterhjemscommune for sak nr. 3.

Tabell 14: Utvalg 2 - Antall tilsynsbesøk

Utvalg 2	Plasseringsdato	Antall rapporter i 2005	Antall rapporter i 2006	Kommentarer
1	2006 (nov)	3	0	Ok ³⁵
2	2002 (sep)	5	5	-
3	2005 (jul)	0	1	Avvik
4	2005 (okt)	0	0	Avvik
5	2005 (aug)	0	2	Avvik
6	2006 (jan)	Uaktuelt	1	Avvik
7	1992 (jun)	1	0	Avvik
8	2005 (aug)	1	3	Avvik
9	2005 (apr)	1	1	Avvik
10	2000 (okt)	1	1	Avvik
11	2003 (jul)	4	3	Avvik

Undersøkelsen har blant annet vist at:

- I 9 av 11 tilfeller mangler dokumentasjon som viser at det er gjennomført det antall tilsynsførerbesøk som forskriften krever, i 2006.
- I 7 av 10 tilfeller mangler dokumentasjon som viser at det er gjennomført det antall tilsynsførerbesøk som forskriften krever, i 2005.
- I sak nr. 7 er det skriftlig avtale om at antall tilsynsførerbesøk kan reduseres til minst 2 besøk per år. Heller ikke her er kravet om 2 besøk per år blitt oppfylt.

For Utvalg 1 er Vestby kommune omsorgskommune for alle barna, samt fosterhjemscommune for 1 av disse (sak nr. 3). Revisjonen har undersøkt antall tilsynsførerbesøk for Utvalg 1 i 2005 og 2006.

Tabell 15. Utvalg 1 – Antall tilsynsførerbesøk

Utvalg 1	Plasseringsdato	Antall rapporter 2005	Antall rapporter 2006	Kommentarer
1	1998 (jun)	2	2	Avvik
2	1999 (mar)	2	1	Avvik
3	1999 (okt)	7	3	Avvik
4	1999 (mai)	5	3	Avvik
5	2005 (feb)	4	1	Avvik
6	2002 (apr)	3	3	Avvik
7	2003 (apr)	2	3	Avvik

Undersøkelsen har blant annet vist at:

- I 7 av 7 tilfeller mangler samtlige dokumentasjon som viser at det er gjennomført det antall tilsynsførerbesøk som forskriften krever, i 2006.
- I 4 av 7 tilfeller mangler dokumentasjon som viser at det er gjennomført det antall tilsynsførerbesøk som forskriften krever, i 2005.

³⁵ Dette barnet har vært plassert i samme fosterhjem i tre perioder. Barnet bodde i fosterhjemmet i nesten 12 måneder i 2005, og en skulle kunne forvente 3-4 rapporter. Barnet ble sist plassert sist i november 2006, og det kan ikke forventes at det skal ha vært gjennomført mer enn 1 tilsyn dette året.

- Det er ikke funnet dokumentasjon på at det er inngått avtaler om redusert antall tilsynsførerbesøk i noen av sakene.

Revisjonen har fått opplyst at barneverntjenesten i Vestby kommune ikke tidligere har hatt et system for å påse at tilsynsførerne leverer minst 4 tilsynsførrapporter hvert år. Det er laget en ny oversikt for dette nå, som vil bli tatt i bruk fremover. Ved avvik fra kravet om 4 tilsynsrapporter vil saksbehandler ringe direkte til tilsynsfører for å avklare hva som skjer, og purre på tilsynsrapporter.

Politiattest for tilsynsfører

Det er fosterhjems kommunen som oppnevner tilsynsfører og som har ansvar for å innhente og arkivere politiattest. I følge fosterhjems konsulenten i Vestby kommune fritas imidlertid ikke omsorgskommunen fra ansvaret om å påse at tilsynsfører har politiattest siden det er omsorgskommunen som utarbeider oppdragsavtalen.

Hun mener det kan være en risiko for at politiattester ikke blir innhentet som følge av at det er ulik praksis i ulike kommuner med tanke på hvilken instans som skal innhente og oppbevare politiattester. Politiattest skal oppbevares så lenge vedkommende person innehar stillingen eller oppdraget.

Revisjonen har undersøkt forekomsten av politiattester for tilsynsførere i begge utvalg. Vestby kommune er fosterhjems kommune for alle barna i Utvalg 2.

Tabell 16: Utvalg 2 - Politiattest tilsynsfører

Utvalg 2	Fosterhjems kommune	Politiattest for tilsynsfører	Kommentar
1	Vestby	Uaktuelt	Har ikke tilsynsfører
2	Vestby	Ja	-
3	Vestby	Ja	-
4	Vestby	Ja	-
5	Vestby	Ja	-
6	Vestby	Ja	-
7	Vestby	Ja	-
8	Vestby	Ja	-
9	Vestby	Nei	-
10	Vestby	Uaktuelt	Aker har oppnevnt tilsynsfører
11	Vestby	Ja	-

Undersøkelsen viser at:

- Politiattest for tilsynsfører mangler i 1 av 9 aktuelle saker i Utvalg 2.

I Utvalg 1 har Vestby kommune tilsynsansvar for 2 barn. Undersøkelsen viser at:

- Politiattest for tilsynsfører mangler i 1 av 2 aktuelle saker i Utvalg 1.

Undersøkelsen viser også at det varierer hvorvidt det er arkivert politiattester når Vestby kommune er omsorgskommune. Saksmappegjennomgangen i Utvalg 1 viser at politiattester

noen ganger ligger i mappen på tilsynsfører, og andre ganger ikke. Se også kapittel 4.2.2 og 4.5.2 vedrørende politiattester.

Opplæring og veiledning av tilsynsførere

På spørsmål om det gis kurs og opplæring av tilsynsførere, har barneverntjenesten opplyst at det er fylkesmannen som har ansvar for å lære opp tilsynsførere.

Revisjonen har fått opplyst fra avdelingsleder i fosterhjemstjenesten i Akershus at det ikke har vært systematisert noen opplæring av tilsynsførere fra statens side siden omleggingen i 2004. Bufetat har bestemt at Fosterhjemstjenesten skal ha ansvaret med opplæring av tilsynsførere i Region Øst. Bufetat har utviklet egne kurs som Fosterhjemstjenesten skal utøve.

4.4.3. Vurderinger

I følge Barnevernloven skal det føres tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjemmet fra plasseringstidspunktet. Det skal oppnevnes en særskilt tilsynsfører for det enkelte barn ved godkjenningen av fosterhjemmet. Undersøkelsen viser at i de sakene der Vestby kommune er omsorgskommune, har alle barna tilsynsfører. I de 11 sakene der Vestby kommune er fosterhjemskommune mangler 1 av barna tilsynsfører. Revisjonen vil påpeke at formålet med tilsynet er å føre kontroll med situasjonen til barna som er plassert i fosterhjem, at barna har det bra og får nødvendig omsorg. Mangel på tilsyn svekker således barnas rettssikkerhet.

Første tilsynsførerbesøk skal i henhold til regelverket skje ved plasseringstidspunktet. Undersøkelsen viser at det i samtlige 12 tilfeller der Vestby kommune er fosterhjemskommune, ikke ble gjennomført tilsynsførerbesøk innen 14 dager etter plassering. Det ble videre funnet at det ofte går lang tid fra barnet plasseres i fosterhjem til første tilsynsførerbesøk gjennomføres. Revisjonen viser til at tilsynsfører skal være barnets tals- og støtteperson som skal bidra til å sikre barnets rettssikkerhet og trygghet. Det er derfor viktig at Vestby kommune oppnevner tilsynsfører ved godkjenningen av fosterhjemmet, i samsvar med Forskrift om fosterhjem.

Tilsynsfører skal skrive rapporter etter hvert tilsynsførerbesøk. Det skal gjennomføres minst 4 tilsynsførerbesøk årlig dersom ikke annet er avtalt skriftlig med barnets samtykke. Revisjonen har funnet 1 avtale om redusert antall tilsyn. Undersøkelsen viser at når Vestby kommune er fosterhjemskommune ble det i 9 av 11 tilfeller ikke er gjennomført tilsynsførerbesøk i henhold til regelverket. Når Vestby kommune er omsorgskommune ble det i samtlige 7 tilfeller ikke gjennomført tilsynsbesøk i samsvar med det antallet forskriften krever, hele undersøkelsesperioden sett under ett.

Revisjonen ser positivt på at Vestby kommune nå har etablert et system for å følge opp at antallet tilsynsførerbesøk for barn plassert i Vestby kommune blir gjennomført i samsvar med regelverket.

Revisjonen vil også vise barnevernlovens § 4-16 at barneverntjenesten skal følge nøye med i utviklingen til de barna det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse for. Dette innebærer at når Vestby kommune er omsorgskommune, bør det etterspørres kopi av tilsynsrapporter fra fosterhjemskommunen dersom disse uteblir. På denne måten vil det også avdekkes om barnet mangler tilsynsfører.

Alle støttepersoner i henhold til barnevernloven skal framlegge politiattest. Dette gjelder også tilsynsførere for barn plassert i fosterhjem. Gjennomgangen av sakene der Vestby kommune er fosterhjemskommune viser at politiattester manglet i 2 av 11 tilfeller når begge utvalgene ses under ett. Revisjonen vil vise til at fremleggelse av politiattester for barnas tilsynsfører bidrar til økt beskyttelse og trygghet for barn som plasseres i fosterhjem.

Det er fosterhjems kommunen som skal innhente og arkivere politiattestene, men undersøkelsen viser at Vestby som omsorgskommunen i noen tilfeller innhenter disse. Revisjonen er enig med fosterhjems konsulentens vurdering at ulik praksis i kommunen innebærer en risiko for at slike attester ikke innhentes. Det anbefales å utarbeide rutiner for å sikre at politiattester innhentes og arkiveres i tråd med regelverket.

Når det gjelder opplæring av tilsynsførere, vil revisjonen vise til at selv om staten har et særskilt ansvar for opplæring, fremgår det av Bld sine retningslinjer at barneverntjenesten også har et ansvar for at tilsynsfører får nødvendig veiledning og opplæring. I Vestby kommune har ikke tilsynsførere fått opplæring som følge av at barneverntjenesten anser at dette er statens ansvar. Etter revisjonens vurdering innebærer dette en risiko for at tilsynsarbeidet ikke utføres riktig, hvilket kan få uheldige konsekvenser for barnet i fosterhjemmet. Barneverntjenesten viser til at det er vanskelig å rekruttere tilsynsførere. For å unngå unødvendig utskiftning av tilsynsførere blir det derfor viktig at barneverntjenesten har gode rutiner for å veilede og følge opp tilsynsførere.

4.5. Dokumentasjonsrutiner

Har kommunen gode rutiner for å dokumentere saksbehandlingen ved oppfølging og tilsyn med barn i fosterhjem?

4.5.1. Revisjonskriterier

Dokumentasjonskravet er strengt i forhold til barnevernet. En grundig og korrekt saksbehandling har som formål og ivareta rettsikkerhet, bidra til god internkontroll og danne grunnlag for et godt metodisk og faglig fosterhjemsarbeid. Saksbehandlingsarbeidet må bygge på prinsippet om skriftlighet. Barneverntjenestens arbeid skal dokumenteres i form av skriftlige beslutninger, planer, referater fra møter, journalnotat, skriftlig saksbehandling knyttet til godkjenning av fosterforeldre, etablering av tilsyn, fremlagte attester og lignende.³⁶

I Riksrevisjonens undersøkelse av oppfølging og tilsyn i barnevernet vises til at arbeidet med en sak skal dokumenteres på en slik måte at involverte parter kan gjøre seg kjent med hvilke tiltak som er satt i gang, oppfølgingen av tiltakene og ansvarshavende.³⁷ Dette stiller krav til at sentrale aspekter rundt barnet er nedtegnet, og at saksmappen er holdt i orden. Når barnevernsaker prøves rettslig, kreves det dokumentasjon av hvilke tiltak som barneverntjenesten har satt i gang, og hvilket mål eventuelle nye tiltak skal strekke seg mot. At arbeidet rundt barnet er godt og fortløpende dokumentert, vil også bidra til å sikre kontinuiteten i oppfølgingen av plasseringen ved bytte av saksbehandler. Arkivloven § 6 legger plikt på forvaltningen til å ha et arkiv som er ordnet og innrettet slik at dokumentene fungerer som informasjonskilde, nå og i fremtiden.³⁸

- Saksbehandlingen i barnevernet bør være godt og fortløpende dokumentert og saksmappene bør være holdt i orden.

4.5.2. Faktabeskrivelse

Revisjonens gjennomgang av saksmappene viste at referater fra fosterhjemsbesøk ikke alltid blir dokumentført og lagt på barnets mappe. Saksbehandler kunne i disse tilfeller vise til at besøkene var referert som "løpenotater" i saksbehandlingssystemet, men ikke dokumentført og arkivert i barnets saksmappe. Det vises til øvrig omtale om dette under kapittel 4.3.2.

Revisjonens gjennomgang av tilsynsførerrapporter viser at det varierer hvor utfyllende og informative disse rapportene er. For ett av barna der Vestby kommune har omsorgen ga rapportene i liten grad informasjon om barnets omsorgssituasjon. Referatene henviste hovedsakelig til referater fra tidligere besøk eller hadde ingen kommentar, på flere punkter. I en annen sak ble to rapporter funnet på fosterhjemmets mappe, fremfor barnets mappe.

³⁶ Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem (2006: 25).

³⁷ Dok 3:10 (2002-2003: 18) Riksrevisjonens undersøkelse om oppfølging og tilsyn i barnevernet.

³⁸ Lov om arkiv. § 6. Arkivansvaret. "Offentlege organ pliktar å ha arkiv, og desse skal vera ordna og innretta slik at dokumenta er tryggja som informasjonskjelder for samtid og ettertid."

Undersøkelsen viste også at viktige dokumenter som godkjenningsrapport, omsorgsplaner og politiattester ikke alltid forelå i saksmappene. Det vises til øvrig omtale om dette under kapittel 4.2.2, 4.3.2 og 4.4.2.

Øvrige merknader som fremkommer av denne rapporten er med på å belyse hvorvidt saksbehandlingen er skriftliggjort og om saksmappene er holdt i orden.

4.5.3. Vurderinger

I følge regelverket bør saksbehandlingen i barnevernet være godt og fortløpende dokumentert og saksmappene bør være holdt i orden.

Revisjonens gjennomgang viser at viktige dokumenter som berører barnets rettsikkerhet, slik som skriftlige bekreftelser på at fosterhjem er godkjent, politiattester for fosterforeldre og tilsynsførere, ikke alltid foreligger. Saksmappegjennomgangen viser også at det varierer hvorvidt referater fra fosterhjemsbesøk og tilsynsførerbesøk blir dokumentført og lagt på barnets mappe, og hvorvidt det er utarbeidet planer for barnets omsorgssituasjon. For ett barn ble det også funnet tilsynsførerrapporter med svært lite informasjon om barnets omsorgssituasjon.

Revisjonen vil generelt påpeke viktigheten av god orden i saksmappene slik at dokumentene fungerer som informasjonskilde, nå og i fremtiden.

5. Konklusjon

Målet med undersøkelsen har vært å undersøke om Vestby kommune har tilfredsstillende rutiner for å følge opp barn plassert i fosterhjem. Undersøkelsen har vist at Vestby kommune ikke har hatt rutinebeskrivelser som er dekkende for godkjenning av fosterhjem, oppfølging av barn i fosterhjem og for tilsyn med barn plassert i fosterhjem. Revisjonen har imidlertid sett at Vestby kommune har en rekke maler og enkelte rutinebeskrivelser for deler av arbeidet, og at det per januar 2007 utarbeides nye rutinebeskrivelser for oppfølging og tilsyn med det enkelte barn.

Øvrige konklusjoner i rapporten knytter seg til de fire områdene som revisjonen har undersøkt. Revisjonens undersøkelse har avdekket at Vestby kommunes praksis vedrørende godkjenning av fosterhjem, oppfølging og tilsyn med barn i fosterhjem, ikke alltid skjer i samsvar med regelverket.

Godkjenning av fosterhjem

- Godkjenning av fosterhjem er et ansvar som påligger fosterhjemskommunen, dersom ikke annet er avtalt skriftlig. Det mangler skriftlig avtale i 1 av 10 aktuelle saker.
- Skriftlig dokumentasjon for at fosterhjemmene er godkjent, mangler i 1 av 18 saker. I dette tilfellet er Vestby kommune godkjenningensinstans.
- Det manglet politiattest for fosterforeldre i 3 av 7 saker der Vestby kommune har godkjent hjemmene. Det er kommunen som godkjenner fosterhjemmet som skal innhente politiattester fra fosterforeldre.

Oppfølging av barn plassert i fosterhjem

- Fosterhjemsavtale mellom omsorgskommunen og fosterforeldrene er utarbeidet i alle tilfeller der Vestby kommune er omsorgskommune. Disse gjennomgås imidlertid ikke årlig med fosterforeldrene, slik barnevernloven krever.
- Omsorgsplaner, både foreløpig og permanent, mangler i flere saker. Permanent omsorgsplan er ikke forelagt fylkesnemnda for uttalelse slik loven krever, i 3 av 6 aktuelle saker.
- Det antall fosterhjemsbesøk som barnevernloven krever er ikke gjennomført i 7 av 7 saker, undersøkelsesperioden sett under ett.

Tilsyn med barn plassert i fosterhjem

- 1 barn plassert i fosterhjem i Vestby kommune hadde ikke tilsynsfører per 1.1.2007.
- Besøk av tilsynsfører umiddelbart etter plassering i fosterhjem, er ikke gjennomført i 12 av 12 aktuelle saker der Vestby kommune har tilsynsansvar.
- Det antall tilsynsførerbesøk som barnevernloven krever, er i 16 av 18 saker ikke gjennomført. Vestby kommune er fosterhjemskommune for 12 av barna.
- Politiattest for tilsynsfører mangler i 2 av 11 tilfeller der Vestby kommune er fosterhjemskommune.

Dokumentasjonsrutiner

- Skriftlig dokumentasjon for at fosterhjem er godkjent mangler i 1 tilfelle.
- Referater fra gjennomførte fosterhjembesøk og tilsynsførerbesøk er i enkelte tilfeller ikke dokumentført og lagt på barnets mappe.
- Viktige dokumenter, som omsorgsplaner og politiattester, foreligger ikke alltid i de relevante saksmappene.

6. Anbefalinger

Godkjenning av fosterhjem

Revisjonen mener barneverntjenesten må gjennomføre tiltak som sikrer at godkjenningsarbeidet gjennomføres i tråd med regler og retningslinjer, herunder:

- Sørge for at godkjenning av fosterhjem skjer skriftlig før plassering.
- Inngå skriftlig avtale dersom omsorgskommunen selv godkjenner fosterhjemmet til det enkelte barn.
- Sørge for at politiattester for fosterforeldre blir innhentet og arkivert av godkjenningsskommunen inntil oppdraget opphører.

Oppfølging av barn plassert i fosterhjem

Revisjonen mener barneverntjenesten må gjennomføre tiltak som sikrer at oppfølging av barn plassert i fosterhjem skjer i tråd med regler og retningslinjer, herunder:

- Utvikle rutiner for å sikre at fosterhjemsavtale med fosterforeldrene blir inngått før barnet flytter inn i fosterhjemmet.
- Utvikle rutiner for å sikre at fosterhjemsavtale med alle fosterhjem, blir gjennomgått årlig.
- Utvikle rutiner for å tydeliggjøre at det er utarbeidet foreløpig omsorgsplan i alle saker, utarbeide permanent omsorgsplan i aktuelle saker, og oversende permanent omsorgsplan til fylkesnemnda innen gitte frister.
- Sikre at det antall fosterhjemsbesøk som barnevernloven krever, blir gjennomført.

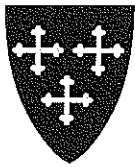
Tilsyn med barn plassert i fosterhjem

Revisjonen mener barneverntjenesten må gjennomføre tiltak som sikrer at tilsyn med barn plassert i fosterhjem skjer i tråd med regler og retningslinjer, herunder:

- Sikre at alle barn plassert i fosterhjem i Vestby kommune har tilsynsfører.
- Tilstrebe at alle barn plassert i fosterhjem i Vestby kommune får besøk av tilsynsfører umiddelbart etter at barnet er plassert i fosterhjemmet.
- Sikre at det antall tilsynsførerbesøk som regelverket tilsier, både i kraft av å være omsorgs- og fosterhjemskommune, blir gjennomført.
- Sørge for at politiattest for tilsynsførere blir innhentet og arkivert til oppdraget opphører.
- Sikre at tilsynsførere i Vestby kommune får tilstrekkelig opplæring.

Dokumentasjonsrutiner

- Barnevernet bør vurdere å iverksette tiltak som sikrer at saksmappene holdes i orden og er innrettet slik at dokumentene fungerer som informasjonskilde, nå og i fremtiden. Av dette følger at barneverntjenesten bør videreutvikle og implementere rutinebeskrivelser for godkjenning av fosterhjem, oppfølging og tilsyn med barn i fosterhjem, for å sikre at alle viktige beslutninger, oppfølging og kontakt dokumentføres og arkiveres på de respektive mapper.

Arkivkode
F41

Deres ref.

Saksnr.
06/1320

Løpenr.
3528/07

Dato
06 03 2007

BARN I FOSTERHJEM FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT

Vi viser til revisjonens oversendelse, datert 22.02.07.

Rådmannen er positiv til forvaltningsrevisjonen. Barneverntjenesten har langt flere områder innenfor sitt fagfelt, men revisjonen har gjennomgått en del av tjenesten som omhandler barn i fosterhjem.

Prosjektets hensikt har vært klar, og rådmannen har i hovedsak ingen kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data, se dog kommentar nedenfor om omsorgsplaner. Når det gjelder revisjonskriteriene som ligger til grunn for revisjonens konklusjoner, gjør rådmannen oppmerksom på å at enkelte av kategoriene ligger noe tilbake i tid, og at det i de senere årene har vært økt fokus på endring av rutiner slik at barns rettsikkerhet er ivaretatt.

Barneverntjenesten utøver et komplisert fagfelt, og den kommunale barneverntjenesten har derfor forståelse for at det har gått noe tid til gjennomgang av metoder innenfor fosterhjemsarbeid i tilknytning til forvaltningsrevisjonen.

01.01.06 ble det lovpålagt at alle barneverntjenester skulle utarbeide en internkontroll. Dette arbeidet omhandler i stor grad gode rutiner og ivaretagelse av barns rettsikkerhet. Vestby barneverntjeneste startet dette arbeidet i 2006. Arbeidet med rutiner som omhandler barn i fosterhjem er fullendt, og rutinene er i ferd med å implementeres i tjenesten. De av revisjonens anbefalinger som ikke allerede er iverksatt fremkommer nedenfor med angitt tidsperspektiv.

Når det gjelder omsorgsplaner har vi i ettertid blitt oppmerksomme på en lovendring som innebærer at omsorgsplaner fortsatt skal lages men ikke lenger sendes fylkesnemnda. (Lov om barneverntjenester §4-15, tredje ledd, 3.punktum er opphevet med virkning fra 01.01.07.)

Iverksetting av tiltak:

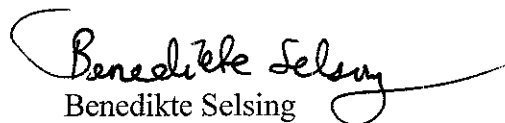
- Barneverntjenesten innhenter fem politiattester.
- I sjekklister for fosterhjem kommer et nytt punkt: gjennomgang av fosterhjemsavtalen ved 1. besøk som gjennomføres ved nytt kalenderår.
- Fosterhjemmene skal ha besøk fire ganger i året. Det utarbeides en skriftlig avtale mellom barneverntjenesten, fosterhjemmet og barn over 15 år ved reduksjon i antallet fosterhjemsbesøk. Denne avtalen evalueres ved 1. besøk i fosterhjemmet, ved nytt kalenderår.

- I svar på brev om anmodning og oppnevning av tilsynsfører fra omsorgskommunen forventes det at tilsynsfører skal besøke barnet innen 14 dager etter plassering.
- For å sikre at antall tilsynsbesøk blir gjennomført innenfor regelverket etablerer barneverntjenesten en internkontroll to ganger i året, med gjennomgang av mapper.
- Alle fosterhjembesøk skal referatskrives og dokumentføres.

Vi vurderer at revisjonens anbefalinger til tiltak vil være gjennomført innen 01.07.07.

Med hilsen

Knut Haugestad
rådmann

Benedikte Selsing
RO-leder helse og barnevern

8. Revisjonens kommentarer til rådmannens uttalelse

Revisjonen har gjennom rådmannens uttalelse blitt gjort oppmerksom på en lovendring. Endringen går ut på at omsorgsplaner fra 01.01.2007 ikke skal sendes fylkesnemnda til uttalelse, jf bvl § 4-15, tredje ledd, 3. punktum. Etter revisjonens vurdering endrer ikke opplysningen rapportens konklusjoner, men vil få betydning for én av anbefalingene i rapporten. Dette gjelder tredje prikkpunkt under ”Oppfølging av barn i fosterhjem” side 39. Denne setningen rettes til:

- Utvikle rutiner for å tydeliggjøre at det er utarbeidet foreløpig omsorgsplan i alle saker, samt utarbeide permanent omsorgsplan i aktuelle saker.

Revisjonen ser positivt på at rådmannen i sin uttalelse viser til at arbeidet med rutiner som omhandler barn i fosterhjem er fullendt og at rutinene er i ferd med å implementeres i tjenesten. Revisjonen har merket seg at kommunen vurderer at revisjonens anbefalinger til tiltak vil være gjennomført innen 1.7.07.

Litteratur og kildehenvisninger

Lov

- *Lov om barneverntjenester 1992-07-17 nr. 100*
- *Lov om arkiv 1992-12-04 nr. 126*

Forskrift

- *Forskrift om fosterhjem 2003-12-18 nr. 1656*
- *Forskrift om politiattest i henhold til barnevernloven 1999-10-15 nr. 1090*

Odelstingsproposisjon

- *Ot prp nr 61 (1997-98): Om lov om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester og lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester*

Retningslinjer

- *Retningslinjer for fosterhjem av 15. juli 2004 til lov om barneverntjenester av 17. juli 1992 nr. 100*

Dokumentunderlag fra Vestby kommune

- *Fosterbarn § 4-12, § 4-4 femte ledd og § 4-7 – Liste (datert 20.12.2006)*
- *Tilsynsbarn (uavhengig av §) – Liste (datert 20.12.2006)*
- *Kvalitetssikring av fosterhjemsarbeidet – Sjekkliste utarbeidet i 2006/2007 (udatert)*
- *Godkjenning av fosterhjem – Eksempel på godkjenningsrapport (datert 20.8.2003)*
- *Tilleggsavtale til ordinær fosterhjemsavtale – Eksempel på avtale (datert 2006)*
- *Omsorgsplan – Mal for permanent omsorgsplan (udatert)*
- *Tiltaksplan for fosterhjem – mal for tiltaksplan/arbeidsplan (udatert)*
- *Vedr. anmodning om oppnevning av tilsynsfører.. – Eksempel på brev (datert 26.9.2005)*
- *Opplysninger i forhold til godkjenning som tilsynsfører – Mal (udatert)*
- *Anmodning om politiattest – Brevmal (datert 30.8.2006)*
- *Rapport fra tilsynsfører – Rapportmal (udatert)*
- *Søknad om veiledning – Søknadsskjema til Bufetat (udatert)*
- *Søknad om refusjon av utgifter i forsterket fosterhjem – Søknadsskjema til Bufetat (udatert)*

Andre kilder

- Barne- og likestillingsdepartementet (2006):
 - *Rutinehåndbok for kommunens arbeid med fosterhjem*
 - *Rutinehåndbok for barneverntjenesten i kommunene*
 - *Internkontroll i barneverntjenesten i kommunene – en veileder*
 - *Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten – en veileder*

- *Tilsynsfører i fosterhjem – en veileder*
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus (2003): *Systemrevisjonsrapport med barneverntjenesten i Vestby kommune*.
http://www.fylkesmannen.no/fmt_fagomrade.asp?tgid=4746&gid=4764&amid=1010360 [2.1.2007]
- Johansen, Morten og Sundt, Hege (red.) (2005): *Fosterhjemshåndboka*. Oslo: Kommuneforlaget AS.
- Ofstad, Kari og Skar, Randi (2004): *Barnevernloven med kommentarer*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS 2004.
- Riksrevisjonen (2002 – 2003): *Riksrevisjonens undersøkelse av oppfølging og tilsyn i barnevernet. Dokument. Nr. 3:10 (2002-2003)*. Oslo: Akademika AS